МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ФАКУЛЬТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

XV Міжнародної науково-практичної конференції
«ТЕХНОЛОГІЧНА ОСВІТА:
СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»,
присвяченої пам'яті
академіка ДМИТРА ТХОРЖЕВСЬКОГО

15 травня 2026 року

XII Міжнародної науково-практичної конференції
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГРАФІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ:
ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ»,
присвяченої пам'яті
члена-кореспондента НАПН України
ВІКТОРА СИДОРЕНКА

16 травня 2026 року

УДК 378.016:62/68]:005.745

Затверджено рішенням Вченої ради факультету технологій та дизайну Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 11 від 28 травня 2026 р.)

За загальною редакцією – Дмитра Кільдерова, Світлани Іщенко

Редакційна колегія: Тетяна Чернова, кандидат педагогічних наук, доцент; **Юрій Павлов**, доктор педагогічних наук, професор; **Лідія Сліпчишин**, доктор педагогічних наук, професор; **Олена Шатова,** старший викладач; **Ольга Трегуб**, кандидат педагогічних наук, доцент.

Технічні редактори: Олена Козієнко, Роман Полевик.

Матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції пам'яті академіка Дмитра Тхоржевського «Технологічна освіта: сучасні реалії та перспективи розвитку» (15 травня 2026 року). XII Міжнародної наукової-практичної конференції «Актуальні питання графічної підготовки: теорія, практика та шляхи розвитку», присвяченої пам'яті член-кореспондента НАПН України Віктора Сидоренка (16 травня 2026 року) / за заг. ред. Д. Кільдерова, С. Іщенко. Київ, 2026. 489 с.

До збірника увійшли тези доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції пам'яті академіка Дмитра Тхоржевського «Технологічна освіта: сучасні реалії та перспективи розвитку» (15 травня 2026 року). XII Міжнародної наукової-практичної конференції «Актуальні питання графічної підготовки: теорія, практика та шляхи розвитку», присвяченої пам'яті член-кореспондента НАПН України Віктора Сидоренка (16 травня 2026 року).

Розраховано на здобувачів освіти, педагогічних працівників закладів загальної середньої, професійно-технічної, вищої, післядипломної освіти, співробітників наукових установ та закладів.

©Факультет технологій та дизайну, 2026
©УДУ імені Михайла Драгоманова, 2026
©Автори тез, 2026

6. Зязюн І. А., Крамущенко Л. В., Кривонос І. Ф. *Педагогічна майстерність* : підручник. 3-тє вид., допов. і переробл. Київ : СПД Богданова А. М., 2008. 376 с.

7. UNESCO. *Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives.* Paris : UNESCO, 2017. 68 p.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА В СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

Світлана ШМАЛЄЙ

м. Київ, Україна

Анотація *У статті проаналізовано особливості професійного розвитку педагогів у системі безперервної освіти на засадах навчання впродовж життя. Досліджено нормативно-правові трансформації галузі, роль Професійного стандарту та інтеграцію різних форм освіти через конструювання індивідуальної траєкторії вчителя. Висвітлено напрями цифровізації та використання штучного інтелекту, обґрунтовано функції центрів професійного розвитку, засади андрагогічного підходу та важливість формування психологічної резильєнтності.*

Ключові слова: *педагог, кваліфікація, стандарт, траєкторія, андрагогіка, супервізія, компетентність, резильєнтність*

Сучасні трансформації постіндустріального суспільства вимагають докорінного переосмислення системи підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів. Стрімке зростання обсягів наукових знань, постійне впровадження інноваційних технологій та зміна специфіки сприйняття інформації сучасними учнями нівелюють ефективність базової вищої освіти. У таких умовах концепція безперервного навчання стає дієвим інструментом запобігання професійному вигоранню та втраті кваліфікації викладача. Професійне зростання вчителя в системі безперервної освіти є нелінійним процесом якісного оновлення особистісних навичок, загальних і спеціальних компетентностей впродовж трудової діяльності. Вектор підготовки педагога

зміщується від простого відтворення дидактичного матеріалу до розширення світогляду, розвитку гнучких навичок, креативності та здатності швидко адаптуватися до суспільних змін Для вітчизняного освітнього простору дослідження цієї проблеми є критично важливим, що зумовлено поєднанням реформ «Нової української школи» та роботою закладів в екстремальних умовах воєнного стану. Сучасний український учитель одночасно реалізує завдання державних стандартів, моделює різні формати дистанційного та змішаного навчання, забезпечує первинну психосоціальну підтримку учням і впроваджує цифрові інструменти. Це висуває безпрецедентні вимоги до гнучкості та мобільності центрів підвищення кваліфікації.

Новітні зміни в законодавстві України радикально децентралізували та демонополізували систему післядипломної освіти., відбувається державна кодифікація принципу фінансового забезпечення.. Законодавче закріплення принципу «гроші ходять за вчителем» трансформувало педагога на автономного суб'єкта, який самостійно моделює власну освітню траєкторію. Педагогічні працівники отримали право офіційного вибору форм, напрямів та безпосередніх суб'єктів надання освітніх послуг (інститути післядипломної освіти, неурядові організації, приватні установи). Визначений нормами обсяг у 150 академічних годин акумулюється впродовж міжатестаційного періоду через диверсифікацію джерел навчання[1.с.15]..

Імплементація чинного Професійного стандарту вчителя змінила оцінювальні парадигми: фокус уваги перемістився з кількісних показників (кількість відвіданих занять) на кінцеві результати навчання. Стандарт чітко регламентує вимоги до загальних і спеціальних компетентностей відповідно до кваліфікаційних категорій. Об'єктом оцінювання тепер є здатність викладача ефективно реалізувати ключові професійні функції: предметно-методичну, інформаційно-цифрову, емоційно-етичну, інклюзивну та прогностичну. Документ слугує критеріальною основою для саморефлексії та моніторингу професійного розвитку[1,с.20]..

У системі безперервної освіти провідним інструментом саморозвитку стає конструювання індивідуальної освітньої траєкторії. Ця технологія підпорядкована чіткому методологічному алгоритму: глибока професійна рефлексія, ідентифікація компетентнісних дефіцитів, стратегічне цілепокладання, добір релевантних ресурсів, практична апробація інновацій та оцінювання особистісного прогресу. Індивідуальна освітня траєкторії мінімізує шаблонізацію післядипломного навчання, уможливлюючи точкове усунення конкретних професійних прогалин[2,с.116]..

Професійний розвиток у системі безперервної освіти забезпечується взаємодоповнювальною інтеграцією трьох фундаментальних складників: 1)формальна освіта — регламентована діяльність на базі інститутів післядипломної педагогічної освіти (ІППО), що гарантує фундаментальну теоретичну підготовку та є нормативною основою для державної атестації; 2)неформальна освіта — динамічний процес навчання через засвоєння програм інтенсивних вебінарів, тренінгів та онлайн-курсів на вітчизняних і міжнародних платформах (Prometheus, EdEra, Coursera), а також участь у горизонтальних мережевих об'єднаннях (зокрема, EdCamp);3)інформальна освіта — самостійна автономна самоосвіта, яка передбачає систематичний моніторинг фахової періодики, аналіз світового досвіду та крос-культурну взаємодію[3, с.17]..

Новітньою особливістю системи безперервної підготовки є обов'язковий розвиток цифрової компетентності відповідно до європейської рамки DigCompEdu. Сучасний етап розвитку освіти вимагає від педагога володіння інструментами промпт-інжинірингу для ефективної взаємодії з великими мовними моделями (ChatGPT, Claude, Gemini). Опанування спеціалізованих платформ, таких як Gamma App, Tome AI (експрес-дизайн інтерактивних занять), MagicSchool AI, Curipod (профільні освітні ШІ-платформи), HeyGen (відеоанімація для візуалізації історичних постатей) та Conker (генерація адаптивних тестів), дозволяє оптимізувати тайм-менеджмент, скорочуючи часові витрати на рутинні операції на 30–40% Інструменти штучного інтелекту інтегруються в практику не лише як засіб інтенсифікації навчання учнів, а й як

чинник саморозвитку викладача. Використання інтелектуальних систем аналізу текстів ChatPDF або Humata AI дозволяє оперативно здійснювати експертний скринінг значних масивів наукових даних чи нормативних директив МОН України із продукуванням лаконічного резюме. Сервіс Goblin.tools оптимізує процес підготовки до сертифікаційних процедур шляхом декомпозиції складних завдань на чіткі мікрокроки[4,с.23]..

Системна модернізація зумовила інституційну трансформацію застарілих методичних кабінетів у Центри професійного розвитку педагогічних працівників (ЦПРПП). Нові інституції позбавлені контрольно-наглядових функцій і функціонують виключно як сервісно-консультаційні хаби. Вектор взаємодії з педагогом зміщується в площину інноваційних технік підтримки, серед яких провідне місце посідає:супервізія — професійний супровід, який здійснює кваліфікований фахівець із метою спільного аналізу складних практичних кейсів та підвищення дидактичної майстерності педагога; нтервізія — колегіальне обговорення професійних труднощів і проблемних ситуацій у колі рівних за статусом фахівців задля спільного пошуку ефективних рішень; менторство — тривала підтримка та адаптація молодих спеціалістів безпосередньо в освітньому середовищі закладу на засадах партнерства та взаємодії.

Оскільки безперервна освіта орієнтована на зрілого суб'єкта, її ефективність безпосередньо залежить від дотримання методологічних засад андрагогіки. Дорослий педагог володіє стійкою системою переконань і значним практичним досвідом, який може слугувати як цінним ресурсом, так і джерелом когнітивних упереджень. Навчання вчителів має виключати авторитарні лекційні формати, натомість базуватися на інтерактивності, кейс-методах та прагматичній орієнтованості на розв'язання актуальних професійних завдань[5, с.60]..

Критично важливою складовою розвитку педагога в сучасних умовах є психологічний вектор. Висока інтенсивність праці, робота в екстремальних ситуаціях та тривале емоційне перевантаження провокують розвиток синдрому емоційного вигорання Відтак, система безперервної освіти обов'язково має містити модулі з розвитку психологічної резильєнтності. Опанування технік

саморегуляції, подолання стресу та навичок кризової допомоги є невід'ємним атрибутом професійної зрілості та збереження ментального здоров'я сучасного вчителя. [6,с.212; 7, с.225].

Отже, аналіз професійного розвитку педагогів у системі безперервної освіти дозволив зробити наступні висновки. Розвиток учителя є безперервним процесом вдосконалення компетентностей згідно з вимогами суспільства. Нове законодавство України децентралізувало підвищення кваліфікації та закріпило свободу вибору вчителя на основі Професійного стандарту. Професійне зростання забезпечується поєднанням формального, неформального та інформального навчання через індивідуальну освітню траєкторію. Головними тенденціями є цифровізація, сервісно-консультаційний супровід (супервізія) та формування психологічної резильєнтності за принципами андрагогіки.

Література

1.Сисоєва С. О. Неперервна професійна освіта: теорія і практика розвитку освітніх систем. *Освітологічний дискурс*. 2025. № 1 (48). С. 8–23

2.Чашка Ю. М. Індивідуальна освітня траєкторія як інструмент подолання професійних дефіцитів сучасного вчителя. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2023. № 6 (130). С. 112–121.

3 Топузов О. М., Локшина О. І. Трансформація професійного розвитку вчителів в країнах Європейського Союзу та України: порівняльний аналіз. *Український педагогічний журнал*. 2024. № 3. С. 12–25.

4.Морзе Н. В., Глазунова О. Г. Модель цифрової компетентності вчителів у контексті розвитку штучного інтелекту в освіті. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2024. Т. 99, № 1. С. 14–31.

5.Прокопенко І. Ф., Куліш І. М. Андрагогічні підходи до організації неперервної освіти педагогічних працівників в умовах цифровізації. *Новий колегіум*. 2023. № 2 (110). С. 55–62.

6.Шумська О. О. Психологічна резильєнтність та профілактика професійного вигорання педагогів в системі післядипломної освіти. *Актуальні проблеми психології*. 2025. Т. 11, Вип. 28. С. 204–218

7. Шмалєй С. В., Редька І. В., Корженевський С. В. Професійне здоров'я сучасного керівника. *Проблеми цивільного захисту населення та безпеки життєдіяльності: сучасні реалії України* : матеріали XII Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 30 квітня 2026 р.). Київ : УДУ імені Михайла Драгоманова, 2025. С. 224–226.

ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Сергій ЯШАНОВ, Андрій БРАТАНИЧ

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

м. Київ, Україна

Анотація. *У тезах розглянуто теоретичні та практичні аспекти формування цифрової компетентності майбутнього викладача цифрових технологій. Проаналізовано сутність поняття «цифрова компетентність» у контексті професійної підготовки педагога. Визначено ключові компоненти цифрової компетентності викладача: інформаційна грамотність, цифрова педагогіка, комунікація та співпраця, створення цифрового контенту, цифрова безпека та розв'язання проблем. Розкрито особливості використання міжнародних рамок DigComp та DigCompEdu для діагностики та розвитку цифрових компетентностей. Запропоновано модель формування цифрової компетентності майбутнього викладача цифрових технологій у процесі професійної підготовки. Наведено приклади цифрових засобів та технологій, які сприяють розвитку відповідних компетентностей.*

Ключові слова: *цифрова компетентність; викладач цифрових технологій; професійна підготовка; DigComp; DigCompEdu; цифрові технології освіти.*

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується стрімкою цифровізацією всіх сфер життєдіяльності, зокрема освіти. Цифрова трансформація вищої школи зумовлює необхідність переосмислення змісту та технологій професійної підготовки майбутніх викладачів. Особливої